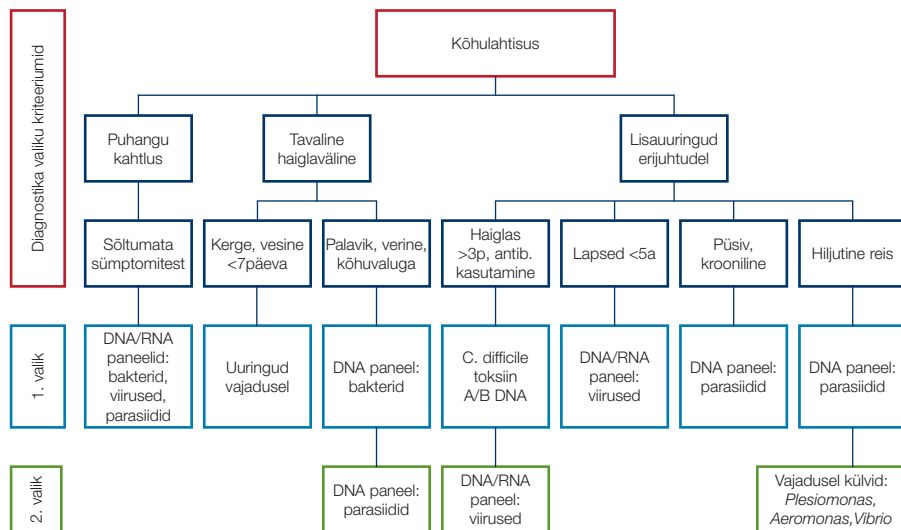

Soovitused mikrobioloogilisteks uuringuteks kõhulahtisuse korral

SYNLAB

Seedetrakti infektsioonide laboratoorne diagnostika

Arsti meelespea

SYNLAB

SYNLAB Eesti klienditugi
Tel: 17123
E-post: klienditugi@synlab.ee
www.synlab.ee

Miks?

Seedetrakti infektsioone põhjustavad enteropatoogeensed viirused, bakterid ja parasiidid. Sümptomiks on kõhulahtisus (kestvus paarist päevast (iseparanev) kuni mitme kuuni (krooniline diaröa)), millega võib kaasneda veri väljaheites, oksendamine, palavik, kõhuvalu. Samuti esineb sümptomitevaba patogeenide kandlust. Seedetrakti kaebusi (kõhulahtisus, -kinisus, -valu) ja üdsümpptomeid (aneemia, eosinofiilia) põhjustavad ka erinevate ussnugiliste elutsemine sooles. *Enterobius vermicularis* infektsiooni korral on kaebuseks sügelus päraku piirkonnas.

Kellele?

Laboratoorne diagnostika on näidustatud sümptomaatilistel patsientidel (kõhulahtisus jm kaebused) kindlasti järgnevatel juhtudel:

- Esineb haiguspuhang (kontaktteeruda Terviseametiga)
- Kliiniliselt raskemad, tüsistunud juhud: esineb palavik, verine või limane väljaheide, tugev kõhuvalu
- Kaebused kestavad kauem kui nädal

Kuidas?

Kõhulahtisuse juhudel soovime esmaselt DNA/RNA paneele

- Tüsistunud juhtudel on esmavalikuks **soolebakterite DNA paneel**, mis sisaldab teatud bakterite leiu korral külvil ning antibiogrammi määramist.
- Lapsele vanuses <5a lisaks **sooleviiruste DNA/RNA paneel**.
- Haiglas vilbinud ja/või antibiootikumravi saanud patsientidele ***Clostridioides difficile* toksiin A/B DNA**.
- Kroonilise kõhulahtisuse (kestvus >1 kuud) korral **uuring algloomade suhtes (sooleparasiitide DNA paneel)**, negatiivse tulemuse korral on soovitatav teha lisaks **parasiitide mikroskoopiine uuring (ussnugiliste munad ja algloomade tsüstid)**.
- Hiljutine reis anamneesis – **sooleparasiitide DNA paneel**. Sõltuvalt kaebustest ja reisi piirkonnast võib teha täiendavaid lisauuringuid enteropatoogeensetele bakteritele (külvil *Plesiomonas spp.*, *Aeromonas spp.* ja *Vibrio* suhtes) ja eksootilistele parasiitidele (ussnugiliste munad ja algloomade tsüstid, antlkahade uuringud).
- Ussnugilistele vitavate sümptomite korral või profülaktilisel eesmärgil soovime teha **ussnugiliste munade ja algloomade tsüstide mikroskoopia** võttes vähemalt 3 erinevat proovi eri päevadel 10 päeva jooksul.
- Terviseameti poolt nõutud profülaktiliseks uuringuks teatud töökohadel töötamiseks sobib **soolepatogeentide kompleksuuring tervisekontrolliks**.

Laboratoorne diagnostika		Materjal Proovinõu ^{3,4,5}	Säilitamine	TK kood
Soolebakterite DNA paneel+külv	<i>Campylobacter spp</i> DNA, <i>Salmonella spp</i> DNA ₁ ; <i>Shigella spp</i> / Enteroinvasiivne <i>E. coli</i> DNA ₁ ; <i>Yersinia enterocolitica</i> DNA ₁ ; Enterohemorraagiline <i>E. coli</i> (EHEC) Shigatoksiin 1 / 2 DNA; <i>Clostridioides difficile</i> toksiin A/B DNA	roe ³ (ka rektaalkaabe: NB! tundlikkus kordades madalam)	2–8 °C 48h	3x66608
Sooleviiruste RNA/DNA paneel	Adenoviiruse 40, 41 DNA; Astroviriiruse RNA; Noroviiruse GI RNA; Noroviiruse GII RNA; Rotaviiruse RNA; Sapoviiruse RNA	roe ³	2–8 °C 48h, -20 °C pikemaajaliselt	4x66608
Sooleparasiitide DNA paneel	<i>Giardia lamblia</i> DNA; <i>Entamoeba histolytica</i> DNA; <i>Cryptosporidium spp</i> DNA; <i>Dientamoeba fragilis</i> DNA; <i>Blastocystis hominis</i> , <i>Cyclospora cayetanensis</i>	roe ³	2–8 °C 48h, -20 °C pikemaajaliselt	3x66608
<i>Clostridioides difficile</i> toksiin A/B DNA	PCR uuring <i>C. difficile</i> toksigeense tüve suhtes	roe ³	2–8 °C 48h, -20 °C pikemaajaliselt	66608
Soolepatogeentide kompleksuuring tervisekontrolliks (külv)	<i>Salmonella</i> , <i>Shigella</i> , <i>Campylobacter</i> külv ² (võimalik tellida ka üksikanalüüsina)	roe ³	2–8 °C 48h	66510, 66511, 66512
Ussnugiliste munad ja algloomade tsüstid (mikroskoopia)	Soovitavalt 3 proovi eri päevadel kogutuna	roe ⁴	2–25 °C 5 päeva	66502
<i>Enterobius vermicularis</i> (mikroskoopia)	Soovitavalt 3 proovi eri päevadel kogutuna	anaalkaabe ⁵	2–8 °C 24h	66500

¹ *Salmonella*, *Shigella*, *Campylobacter* ja *Yersinia* positiivse leiu korral teostatakse vastav külv ja näidustusel määratakse antibiogramm (lisanduvad samastamise ja antibiogrammi TK koodid, vastavalt 66522 ja 66530). ² Positiivse leiu korral lisanduvad samastamise ja antibiogrammi TK koodid, vastavalt 66522 ja 66530. ³ Cary-Blair vedela transpordisöötmeega katsuti (roheline kork). ⁴ Formaliiniga roojatops. ⁵ Steriilse tampooniga katsuti. Tampoon niisutada enne materjali võtmist füsioloogilises lahuses või glütseroolis.